

УДК 658.155

Гречко А.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Мартинюк О.В.

студент
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЧИННИКІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ТОВ «АЛЬФА-СИНТЕЗ»

Статтю присвячено дослідженню математичних методів оцінювання чинників підвищення ефективності системи управління процесом формування прибутковості ТОВ «Альфа-синтез». Досліджено низку підходів до визначення економічної категорії прибутку. Виділено низку факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, що впливають на рівень прибутковості підприємства, і на їх основі проведено оцінку факторів формування прибутку на ТОВ «Альфа-синтез». Використано модель Дюпона для визначення основних компонентів та факторів впливу на рівень показника рентабельності активів. Дане дослідження показало, що найбільш сильним фактором, що впливає на зростання рентабельності власного капіталу, є матеріаломісткість.

Ключові слова: прибуток, прибутковість, чистий дохід, реалізація продукції, рентабельність, виручка, запаси, сукупний капітал.

Гречко А.В., Мартинюк О.В. МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ ОЦЕНКИ ФАКТОРОВ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЦЕССОМ ФОРМИРОВАНИЯ ПРИБЫЛЬНОСТИ ООО «АЛЬФА-СИНТЕЗ»

Статья посвящена исследованию математических методов оценки факторов повышения эффективности системы управления процессом формирования прибыльности ООО «Альфа-синтез». Исследован ряд подходов к определению экономической категории прибыли. Выделен ряд факторов внутренней и внешней среды, влияющих на уровень прибыльности предприятия, и на их основе проведена оценка факторов формирования прибыли в ООО «Альфа-синтез». Использована модель Дюпона для определения основных компонентов и факторов влияния на уровень показателя рентабельности активов. Данное исследование показало, что наиболее сильным фактором, влияющим на рост рентабельности собственного капитала, является материалоемкость.

Ключевые слова: прибыль, доходность, чистый доход, реализация продукции, рентабельность, выручка, запасы, совокупный капитал.

Grchko A.V., Martyniuk O.V. MATHEMATICAL METHODS OF ASSESSMENT FACTORS OF INCREASE PROFITABILITY EFFECTIVENESS OF MANAGEMENT OF THE PROCESS OF FORMATION IN «ALPHA SYNTHESIS LLC»

The article studies the mathematical methods of evaluation of the efficiency of management process of formation profitability factors in «Alfa-synthesis LLC». The author studied a number of approaches used in order to determine the economic category of profit. The article highlighted a number of factors of internal and external environments that influence the profitability level and, based on an assessment of profit formation factors at «Alfa-synthesis LLC». Also, the author used the Dupont model to determine the main components and factors which impact the level of return on assets. This study attested that the most «strong» factor influencing growth return on equity, is the consumption of materials.

Keywords: income, profitability, net income, sales, profitability, revenue, inventory, total capital.

Постановка проблеми. Сучасна економічна система, що знаходиться в процесі трансформації, визначає умови розвитку національної економіки. В умовах формування нового технологічного способу виробництва, адекватного інституційного середовища функціонування українських підприємств виникають проблеми у сфері формування та отримання прибутку. Теорія прибутку з позицій економічної теорії в умовах української дійсності залишається маловивченою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема управління формуванням прибутку підприємства завжди перебувала у центрі уваги науковців. Дослідженню різних шляхів поліпшення цього процесу присвячено праці багатьох учених України і зарубіжжя. Серед них можна назвати Г. Азгальдова, І. Бланка, І. Балабанова, Л. Бадалова, Б. Данилишина, Дж. Джурана, С. Дорогунцова, І. Каца, Г. Крамаренко, М. Коробова, Л. Лігоненко, А. Мазаракі, А. Маршалову, Н. Менкью, М. Мельникову, Л. Омелянович, А. Поддєрьогіна, Р. Солоу, А. Садекова, Р. Сайфуліна,

О. Стоянову, Н. Ушакову, Н. Чумаченка, А. Шеремета. Проте залишаються недослідженими питання щодо оцінки впливу результатуючих факторів на прибутковість підприємства.

Мета статті полягає у дослідженні математичних методів оцінювання чинників формування ефективної системи управління процесом формування прибутковості.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах розвитку ринкових відносин в економіці України визначення прибутку зазнає певних змін. Серед вітчизняних та закордонних учених існують певні суперечності щодо визначення поняття прибутку. Прибуток у класичному розумінні – це різниця між ціною товару і витратами на виготовлення товару – його собівартістю. Саме таке розуміння прибутку закладене в усіх законодавчих актах України.

Однак перераховані вище трактування вітчизняних учених характеризують поняття прибутку насамперед із кількісного боку, що є очевидним, проте при цьому не розкривається його економічна природа [1–7].

Таким чином, прибуток підприємства є важливим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства. Соціальне значення прибутку проявляється передусім у тому, що засоби, які перераховуються в бюджет різних рівнів у процесі оподаткування прибутку, є джерелом реалізації різних загальнодержавних і місцевих соціальних програм, які забезпечу-

ють «виживання» окремих соціально незахищених членів суспільства. Крім того, це значення проявляється в задоволенні за рахунок отриманого прибутку підприємства соціальних потреб його персоналу. Соціальне значення прибутку проявляється також у тому, що він є джерелом зовнішньої благодійницької діяльності підприємства, спрямованої на фінансу-

І.О. Бланк	• Прибуток - виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємством діяльності, що представляє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності
А.М. Поддєрьогін	• Прибуток є важливим показником ефективності виробничо-господарської діяльності, а також джерелом формування централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів
В.М. Опарін	• Прибуток є формою фінансових ресурсів, прирощених (зароблених) підприємством у результаті його господарської діяльності. Він спрямовується, насамперед, на розвиток виробництва
В.М. Голуб	• Головний фінансовий важіль організації госпрозрахункових відносин. Він характеризує абсолютну доходність діяльності суб'єкта господарювання
Г.Б. Поляк	• Визначає прибуток як кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, що визначається як різниця між витратами і витратами
О.О. Гетьман	• У прибутку акумулюються резерви всіх складових елементів діяльності підприємства: виробництво і реалізація, якість і асортимент, ефективність використання виробничих ресурсів

Рис. 1. Сучасні підходи до трактування сутності та економічної природи прибутку [1–7]

<p>Внутрішні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> • обсяг продажу продукції (за постійної частки прибутку в ціні товару зростання обсягу продажу товарів дає змогу отримувати великий прибуток) • товарна структура продукції (розширення асортименту сприяє зростанню обсягу продажів) • організація руху товару (прискорене просування продукції на ринки збуту сприяє збільшенню обсягу реалізації й одночасно - зниженню поточних витрат) • організація процесу продажу товарів • чисельність і склад працівників (достатня чисельність при певному рівні технічної озброєності праці дає змогу повною мірою реалізувати виробничу програму підприємства) • форми і системи економічного стимулювання праці працівників • продуктивність праці працівників підприємства • дотримання темпів зростання виробництва (реалізації) і оплати праці • фондоозброєність і технічна озброєність праці працівників • стан матеріально-технічної бази підприємства • моральний і фізичний знос основних фондів (використання фізично зношених основних фондів, морально застарілого устаткування не дасть підприємству змоги розраховувати на збільшення обсягів виробництва і випуск тієї продукції, що відповідає сучасним вимогам) • фондвіддача • склад і структура оборотних коштів • вживаний порядок ціноутворення • організація роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості • режим економії (здійснення належного режиму економії дає змогу знижувати поточні витрати підприємств) • ділова репутація (хороша ділова репутація підприємства є позитивним уявленням, що сформувалося у споживачів, про потенційні можливості підприємства)
<p>Зовнішні фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> • ємкість ринку • розвиток конкуренції • розмір цін, що встановлюються постачальниками • ціни і тарифи на транспортні послуги, ремонтне, комунальне господарство, енергоносії • розвиток профспілкового руху • регулювання державою діяльності підприємств • рівень інфляції, яка збільшує ризик знецінення майбутніх доходів

Рис. 2. Фактори впливу на прибуток підприємства [1–7]

вання окремих неприбуткових організацій, установ соціальної сфери, надання матеріальної допомоги окремим категоріям громадян.

Прибуток є основним захисним механізмом, який захищає підприємство від загрози банкрутства. Хоча загроза банкрутства існує і в умовах прибуткової діяльності підприємства, але підприємство набагато швидше виходить із кризового стану за високого потенціалу генерування прибутку. За рахунок капіталізації отриманого прибутку може бути швидко збільшена частка високоліквідних активів, тобто відновлена платоспроможність; збільшена частка власного капіталу за відповідного зниження обсягу залучених засобів, тобто підвищена фінансова стійкість; сформовані відповідні резервні фінансові фонди.

Найважливішим питанням управління процесом формування прибутку є планування прибутку та інших фінансових результатів з урахуванням висновків економічного аналізу. Головною метою під час планування є максимізація доходів, що дає змогу забезпечувати фінансування більшого обсягу потреб підприємства в його розвитку.

Порядок формування і розподілу прибутку підприємства регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, Господарським кодексом України, Податковим кодексом України, методичними рекомендаціями Міністерства фінансів України, а також обліковою політикою підприємства.

Фактори, які впливають на формування прибутку, можуть класифікуватися за різними ознаками, але основною класифікаційною ознакою можна вважати поділ усіх чинників на внутрішні і зовнішні [2–4].

Проведемо оцінку факторів формування прибутковості на ТОВ «Альфа-синтез», яке було засноване в 1998 р. і на сьогоднішній день є лідером з вироб-

ництва упаковки на українському ринку, а також успішним експортером своєї продукції в країни СНД та Європи.

Компанія займається виробництвом плівки ПЕТФ і пакувальної продукції, такої як яєчні лотки, корекси і блістери для продуктів харчування. Продукція фірми виготовляється на італійському обладнанні, що дає змогу виробляти продукцію найвищої якості з прямим друком на упаковці. Проаналізуємо показники чистого прибутку ТОВ «Альфа-синтез» (табл. 1).

Отже, найбільшого значення чистий прибуток ТОВ «Альфа-синтез» досяг у 2015 р., коли даний показник установився на рівні 1 434,1 тис. грн., що на 1,4% більше за аналогічний показник 2014 р. та на 76,6% – за показник 2013 р. При цьому з табл. 2 видно, що найбільшого значення чистого доходу товариство досягло не в 2013 р., а в 2014 р. Фінансовий результат від до оподаткування показав таку ж динаміку, як і чистий прибуток: найбільше значення було досягнуто у 2015 р. – 1 748,9 тис. грн.

За рахунок яких факторів відбулися зміни в обсязі чистого прибутку ТОВ «Альфа-синтез», можна визначити з табл. 2.

Співставлення чинників формування чистого прибутку ТОВ «Альфа-синтез» дає змогу зробити такі висновки:

- зростання чистого прибутку в 2014 р. порівняно з показником 2013 р. на 602,2 тис. грн., або на 74,2%, спричинене зростанням загального обсягу доходів підприємства на 11 023,5 тис. грн., або на 49,4%, з одночасним збільшенням витрат підприємства на 10 301,5 тис. грн., або на 48,3%. Тобто зростання прибутку досягнуто за рахунок перевищення темпів росту доходів над темпами росту витрат;
- зростання чистого прибутку в 2015 р. на 20,1 тис. грн., або на 1,4%, порівняно з показником

Таблиця 1

Процес формування прибутку ТОВ «Альфа-синтез» за 2013–2015 рр., тис. грн.

Показник	2013	2014	2015
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22307,2	33013,4	32313,8
Разом доходи	22335,7	33359,2	33231,7
Фінансовий результат до оподаткування	1002,2	1724,4	1748,9
Чистий прибуток	811,8	1414,0	1434,1
ЕВІГДА	1464,5	2268,1	2409,2

Таблиця 2

Динаміка показників, що визначають обсяг чистого прибутку ТОВ «Альфа-синтез» за 2013–2015 рр.

Показник	2013	2014	2015	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Відносне відхилення, %	
				2014 від 2013	2015 від 2014	2014 від 2013	2015 від 2014
Чистий дохід від реалізації продукції	22307,2	33013,4	32313,8	10706,2	-699,6	48,0	-2,1
Інші операційні доходи	13,5	345,8	917,9	332,3	572,1	2461,5	165,4
Інші доходи	15,0	-	-	-	-	-	-
Всього доходи	22335,7	33359,2	33231,7	11023,5	-127,5	49,4	-0,4
Собівартість реалізованої продукції	19724,9	31169,5	31110,8	11444,6	-58,7	58,0	-0,2
Інші операційні витрати	1595,3	465,3	372,0	-1130	-93,3	-70,8	-20,1
Інші витрати	13,3	-	-	-	-	-	-
Разом витрати	21333,3	31634,8	31482,8	10301,5	-152	48,3	-0,5
Фінансовий результат до оподаткування	1002,2	1724,4	1748,9	722,2	24,5	72,1	1,4
Податок на прибуток	190,4	310,4	314,8	120	4,4	63,0	1,4
Чистий фінансовий результат	811,8	1414,0	1434,1	602,2	20,1	74,2	1,4

2014 р. супроводжувалося незначним зменшенням сукупного доходу підприємства на 49,4 тис. грн., або на 0,4%, та зменшенням витрат на 152 тис. грн., або 0,5%. Тобто зростання прибутку забезпечене за рахунок перевищення темпів зменшення витрат над темпами падіння обсягу доходів.

ЕВІТДА розрахований як різниця між виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та операційними витратами підприємства, однак у своєму складі включає амортизацію.

Основною перевагою застосування показника ЕВІТДА є можливість порівнювати результати діяльності українського підприємства з аналогічними показниками іноземних підприємств.

Щорічне зростання показника ЕВІТДА. Так, у 2014 р. порівняно з 2013 р. він збільшився на 803,6 тис. грн., або на 54,8%, у 2015 р. збільшення становило 141,1 тис. грн., або 6,2%.

Отже, темпи зростання показника ЕВІТДА за 2015 р. вищі за темпи зростання чистого прибутку в аналогічному періоді, що свідчить про те, що на міжнародній арені динаміка показників прибутковості діяльності ТОВ «Альфа-синтез» виглядає привабливо.

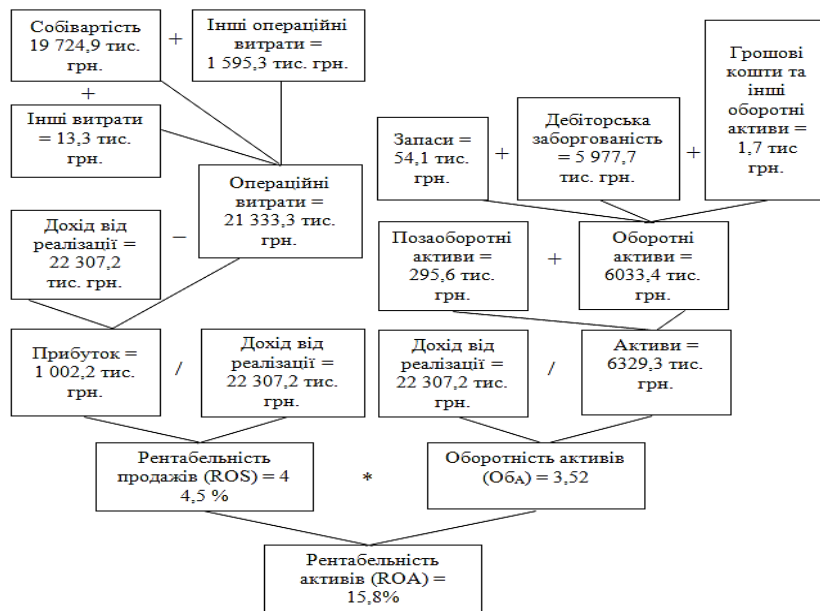

Рис. 3. Модель Дюпона для показника рентабельності сукупного капіталу ТОВ «Альфа-синтез» на основі даних 2013 р.

Основними показниками прибутковості діяльності підприємства є показники рентабельності. Вихідні дані для розрахунку наведених видів рентабельності наведено у табл. 3.

Розраховані показники рентабельності наведено у табл. 4.

Слід зазначити, що динаміка показників рентабельності ТОВ «Альфа-синтез» досить різна. Так, за показниками загального рівня рентабельності та рентабельності продажів спостерігається щорічне зростання.

Показник загального рівня рентабельності за 2014 р. порівняно з 2013 р. збільшився на 0,5 в. п., а за 2015 р. – ще на 0,1 в. п.

Зростання показника рентабельності продажів відбувалося так: із 4,5% у 2013 р. до 5,2% у 2014 р. та 5,4% у 2015 р.

Негативною тенденцією є зменшення показника рентабельності капіталу, спричинене процесами нарощування оборотних активів підприємства. Так, із 15,8% у 2013 р. даний показник за 2014 р. зменшився на 1,0 в. п., а за 2015 р. – на 5,8 в. п.

Неоднозначною є динаміка показника рентабельності власного капіталу та рентабельності виробничих фондів підприємства.

Показник рентабельності власного капіталу зменшився з 42,0% у 2013 р. до 25,3% у 2014 р., проте за 2015 р. збільшився до рівня 35,8%. Загальне падіння даного показника становило 6,2 в. п.

Показник рентабельності виробничих фондів збільшився у два рази за 2014 р. та зменшився у сім разів за 2015 р. Загальний рівень зменшення – 205,3 в. п.

Ураховуючи вищевказане, можна зробити висновок про зростання обсягів прибутку діяльності підприємства за зменшення ефективності управління окремими факторами формування прибутковості.

Одним з ефективних методів визначення чинників формування прибутковості підприємства є модель Дюпона. Вона дає змогу визначити основні компоненти та фактори впливу на рівень показника рентабельності активів (рис. 3–5).

Таблиця 3

Вихідні дані для розрахунку показників рентабельності ТОВ «Альфа-синтез» за 2013–2015 рр., тис. грн.

Показник	2013	2014	2015
Фінансовий результат до оподаткування	1002,2	1724,4	1748,9
Загальна виробнича собівартість	19724,9	31169,5	31110,8
Середньорічна вартість основних фондів	300,6	227,6	1365,1
Середньорічна вартість сукупного капіталу	6329,3	11666,6	19465,0
Середньорічна вартість власного капіталу	2385,6	6810,1	4922,6
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22307,2	33013,4	32313,8

Таблиця 4

Показники рентабельності ТОВ «Альфа-синтез» за 2013–2015 рр., %

Показник	2013	2014	2015
Загальний рівень рентабельності підприємства (Рз)	5,1	5,5	5,6
Рентабельність виробничих фондів (Рвф)	333,4	757,6	128,1
Рентабельність сукупного капіталу (ROA)	15,8	14,8	9,0
Рентабельність власного капіталу (ROE)	42,0	25,3	35,5
Рентабельність продажів (ROS)	4,5	5,2	5,4

Основним фактором впливу на процес формування прибутку в 2013 р. стали такі показники, як виручка, собівартість виробленої продукції та дебіторська заборгованість.

У наступних роках ще одним фактором впливу на процес формування прибутковості підприємства стало зростання швидкими темпами обсягів запасів фірми.

Якщо порівнювати моделі за 2013 та 2014 рр., то слід зазначити підвищення ролі фактору дебіторської заборгованості у формуванні показника рентабельності сукупного капіталу.

Крім того, у 2014 р. одним із впливових факторів впливу на результативний показник – показник рентабельності сукупного капіталу є запаси, середньорічна вартість яких за 2014 р. становила 3 063,5 тис. грн.

Модель Дюпона дає змогу відстежити ланцюг формування показника рентабельності. Таким же чином можна розкласти кожний із розрахованих показників. При цьому можна зазначити, що прибутковість ТОВ «Альфа-синтез» значною мірою залежить від рівня дебіторської заборгованості та запасів підприємства. Отже, ці дві статті активів потребують розробки заходів щодо підвищення ефективності управління ними.

Залежність прибутку підприємств від факторів, що впливають на її формування, можна уявити функціонально у вигляді такої математичної моделі:

$$\pi = f(\varphi), \quad (1)$$

де π – прибуток як багатомірною залежна змінна;

φ – вектор незалежних факторів.

Дана модель є узагальненою. Для забезпечення порівняності кількісних значень показників, що характеризують прибуток і фактори, що на неї впливають, у розрахунках бралися відносні показники. Так, для характеристики прибутку використаний відносний показник «рентабельність власного капіталу».

Даний показник відображає ефективність використання вкладеного в діяльність підприємств капіталу через ключовий фінансовий результат – прибуток. Як фактори, що роблять істотний вплив на формування прибутку, будемо використовувати ті, що відображають рівень технічного переозброєння корпорації: трудові ресурси (змінний капітал), матеріальні ресурси й основний капітал (основні виробничі фонди). Для їх характеристики також будемо використовувати відносні показники:

– для фактора «трудові ресурси» – трудомісткість;

– для фактора «матеріальні ресурси» – матеріаломісткість;

– для фактора «основний капітал» – амортизаціємісткість.

Таким чином, з урахуванням підстановки названих показників модель прийме такий вигляд:

$$ROCF = (Te, Me, Ae), \quad (2)$$

де ROC – рентабельність власного капіталу;

Te – трудомісткість;

Me – матеріаломісткість;

Ae – амортизаціємісткість.

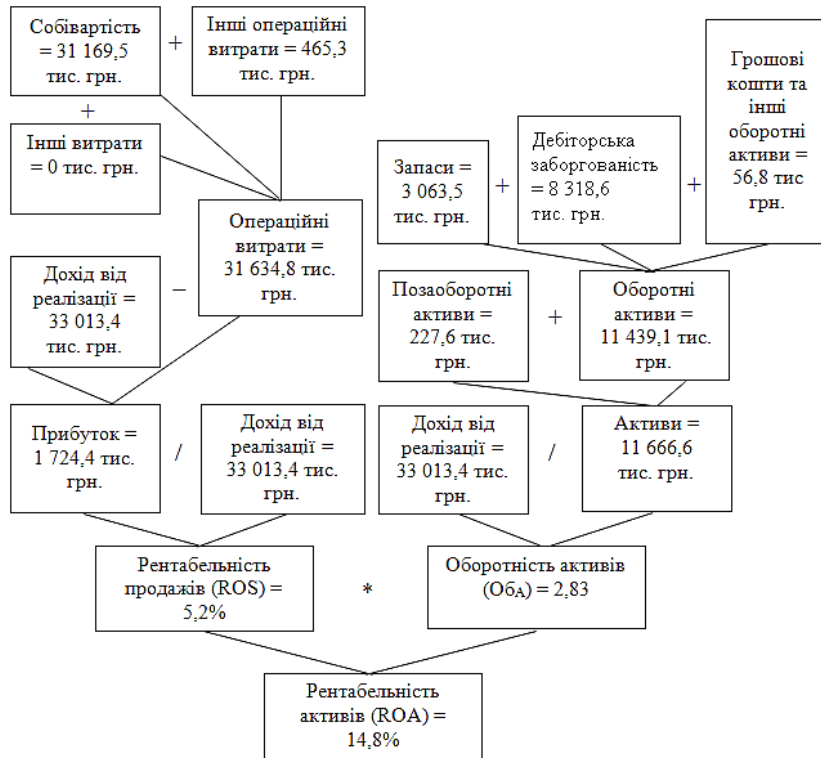

Рис. 4. Модель Дюпона для показника рентабельності сукупного капіталу ТОВ «Альфа-синтез» на основі даних 2014 р.

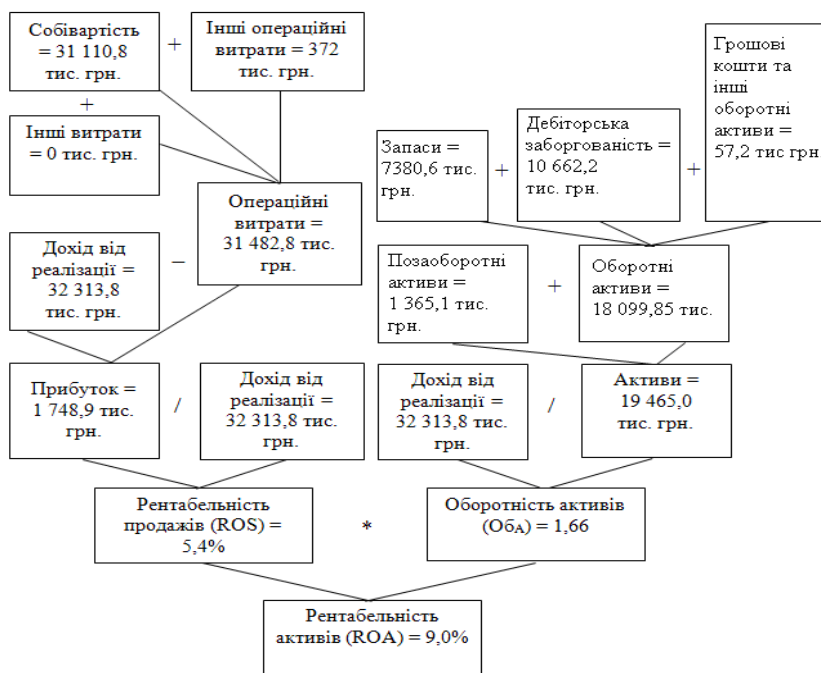

Рис. 5. Модель Дюпона для показника рентабельності сукупного капіталу ТОВ «Альфа-синтез» на основі даних 2015 р.

Зниження названих показників за інших рівних умов має забезпечити зростання рентабельності власного капіталу, а отже, і прибутку. А це можливо саме в рамках технічного переозброєння. Вибір зазначених факторів впливу на прибуток зумовлений такими положеннями.

По-перше, зниження трудомісткості сприяє зростанню продуктивності праці і, відповідно, збільшенню виробітку на одного працівника. Це в кінцевому підсумку дає змогу знизити собівартість виробництва одиниці продукції і збільшити прибуток корпорації.

По-друге, матеріальні витрати мають найбільшу питому вагу в поточних витратах на виробництво в більшості галузей виробничої сфери. Від того, як на підприємстві здійснюється процес матеріально-технічного постачання і контроль над дотриманням режиму економії, залежать найбільш важливі показники роботи підприємства: обсяг виробництва, його рентабельність, а також фінансовий стан і ліквідність.

По-третє, зміна амортизаціємісткості обернено пропорційна до зміни прибутку, тому резерви зростання чистого прибутку містяться у зниженні амортизаціємісткості основних виробничих фондів. Чим менше розмір амортизаційних відрахувань, тим вище прибуток підприємства. Резерви зниження амортизаціємісткості полягають у зростанні виручки від реалізації, зміні амортизаційної політики підприємства.

Далі з урахуванням використання методу найменших квадратів і введеної нами регресійної моделі (2) розраховані коефіцієнти регресійної моделі. Вони становлять:

$$\begin{aligned} b_0 &= 1,34; \\ b_1 &= -1,53; \\ b_2 &= -4,04. \end{aligned}$$

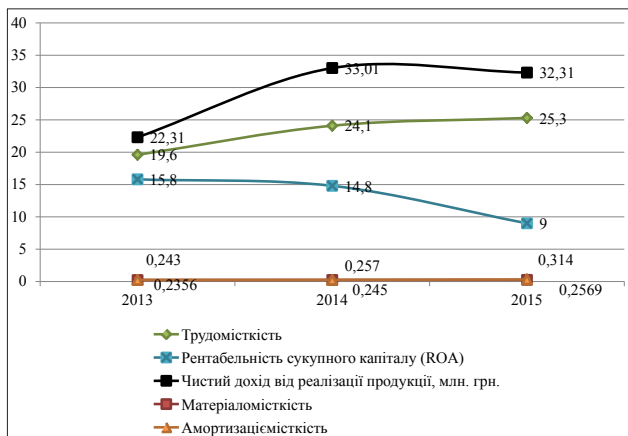

Рис. 6. Залежність обсягу прибутку від факторів впливу

Отже, модель матиме такий вигляд:

$$ROCF = 1,34 - 1,53Me - 4,04Ae$$

Також було розраховано коефіцієнти еластичності. По фактору «матеріаломісткість» еластичність становила -2,36, тобто зниження матеріаломісткості на 1% призведе до зростання рентабельності власного капіталу на 2,36%. По фактору амортизаціємісткості еластичність становила -0,26, тобто зниження амортизаціємісткості на 1% призведе до зростання рентабельності власного капіталу на 0,26%.

Таким чином, найбільш сильним фактором, що впливає на зростання рентабельності власного капіталу, є матеріаломісткість. Отже, резерви зростання прибутку підприємства знаходяться у сфері підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів. Використання розробленої моделі можливе і в умовах функціонування економік інших країн, але з урахуванням рівня економічного розвитку зарубіжних компаній і тенденцій, що складаються в процесі формування і розподілу маси прибутку.

Висновки. Отже, ефективне формування прибутку передбачає не лише успішне наукове обґрунтоване планування його обсягу, але й забезпечення результативності всіх видів діяльності (процесів) підприємства, які безпосередньо чи опосередковано впливають на кінцеві фінансові результати, на протязі всього планового періоду. Отже, постійний контроль над змінами, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства, та адекватне та своєчасне реагування на них шляхом розроблення певних адаптивних заходів, що підвищують ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства у кожний момент часу, передбачає формування певних завдань та обов'язків у рамках основних структурних підрозділів фінансової та нефінансової спрямованості щодо досягнення фінансових цілей підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк І.А. Управление прибылью / И.А. Бланк. – К. : НИКА-Центр, 2013. – 544 с.
2. Гетьман О.О. Економіка підприємства / О.О. Гетьман. – М. : Політиздат, 2000. – 556 с.
3. Економіка підприємства : [підручник] / Й.М. Петрович, А.Ф. Кіт, Г.М. Захарчин [та ін.] ; за заг. ред. Й.М. Петровича ; 2-ге вид., випр. – Л. : Магнолія плюс, 2011. – 580 с.
4. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) : [навч. посіб.] / В.М. Опарін ; 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : КНЕУ, 2001. – 240 с.
5. Поляк Б.Г. Финансовый менеджмент : [учебник] / Б.Г. Поляк. – М. : [б.и.], 2000. – 294 с.
6. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : [підручник] / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк ; 5-те вид. перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2005. – 286 с.
7. Сутність прибутку як економічної категорії: еволюційний підхід і сучасне бачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource>.